

man nemlig er henvist til at tage det foreliggende, som det er, eller intet at faa. Det er ret mærkeligt, at paa et andet Omraade, hvor jeg kunde have ønsket, at Præsten havde større Raadighed, har man givet ham mindre Raadighed. Det er i Forslaget om Brugen af Kirkerne, hvor det hedder, at Præsten kan give de og de Mænd Adgang til at fremtræde i Kirken, til at gaa op paa Prædikestolen — jeg tror ikke, det er nævnt udtrykkelig saaledes —, men det er i hvert Fald Meningen —, medens det derimod udtrykkelig nævnes, at „andre ikke præsteviede kan Sognepræsten kun tillade at tale i Kirken fra Kordøren“. Jeg kommer til at tænke paa en Oplevelse fra den Tid, da Missionær Børresen for 30 Aar siden besøgte sit Hjemland og blev søgt i flere Kredse til at tale. Blandt andet kom han til Ringkøbing; Folk kom der fra Egnen i 7—8 Mils Omkreds, og Kirken var propfuld af Mennesker, men Præsten vilde ikke tillade denne Missionær at komme op paa Prædikestolen, han skulde staa i Kordøren. Som bekendt var det en lille Mand, og hele den store Forsamling kunde slet ikke se Taleren. Det viste sig imidlertid straks, at der kunde raades Bod derpaa, man fik fat paa en Kasse, og han kom til at staa saaledes, at man kunde se ham, og saa sagde han til at begynde med: „Ja, ja, nu have vi det alle sammen godt, nu kunne vi alle sammen se“. Og det bitre, der var ved at komme op i Menneskenes Sind, var strøget af med det samme. Det var for saa vidt væsentligt, men det er dog en egen Sag, at man ikke ved denne Lejlighed kunde give en saadan Tilladelse, medens Præsten, hvad der var ganske besynderligt, andre Steder, hvor han kom omkring paa samme Rejse, gav ham uden videre Adgang til at tale fra Prædikestolen.

Det ærede Medlem for Præstø Amts 1ste Valgkreds udtalte sin Glæde over, at Lægmandselementet var blevet stærkere repræsenteret i det nu foreslaaede kirkelige Udvalg, og den Glæde deler jeg med ham. Jeg vil kun i Tilslutning til, hvad jeg alt har sagt, sige, at jeg kunde have ønsket, at det havde været endnu stærkere repræsenteret. Jeg kan ikke rigtig forsones mig med den Tanke, der gør sig gældende i alle Lovforslagene her, at Præsterne, som det synes, skulle have en Særstilling. Jeg mener, at de ifølge almindelig kristelig og særlig efter den lutherske Opfattelse ikke burde have mere end en Jævnstilling, medens Lægmandselementet, der dog er

langt det talrigste, burde være langt mere overvejende i Tal, end Tilfældet er efter disse Love. Under de givne Forhold, vi i dette Øjeblik arbejde under, skal jeg ikke trætte Forsamlingen længe med Enkeltheder, men kun i Tilslutning til, hvad der har været nævnt fra andre Sider, udtale et Ønske om, at der, naar vi en Gang komme til at lovgive igen paa dette Omraade, da er fuld Frihed til at virke videre i den Retning, jeg her har antydte Ønskeligheden af. Saa vil jeg føje til, at naar jeg trods mine Indvendinger mod Lovforslagene dog vil stemme for alle de foreliggende Lovforslag, er det ikke blot, fordi de i sig selv ere det bedste, vi kunne naa i dette Øjeblik, hvor det jo gælder alt eller intet, men ogsaa, fordi jeg anser disse Love i deres Helhed for at være gode, for at betegne et virkeligt og væsentligt Fremskridt.

Det er nemlig ikke saaledes, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) udtalte, at alle Standpunkter ere opgivne, og at der nu intet Standpunkt mere er tilbage, der kan siges at indeholde det grundrigtige i, hvad vi her ville have frem. Nej, tværtimod. Her er et rigtigt, absolut godt, solidt Standpunkt, det, som jeg for Resten for mit Vedkommende har udtrykt adskillige Gange, naar der har været Tale om Love af denne Art, nemlig dette, at man skal se at forme Lovene efter det, som Livet kræver. Jeg udtalte allerede ved første Behandling i Fjor, at for mig var det det væsentlige at faa Valgmenighedsloven og Loven om Sognekirkernes Brug, og det samme er Tilfældet endnu. Jeg havde ikke i og for sig saa meget imod, om vi skulde være komne til at vente med det andet. Jeg har netop været ængstelig for ikke at faa det, som jeg mener, Livet netop krævede, jeg har været ængstelig for, at det skulde strande, fordi man fra enkelte Sider og særlig fra den højtærede Kirkeministers Side skulde holde saa haardt paa Loven om Menighedsraadene, at det skulde kunne faa det andet til at strande, saa at vi slet ikke fik noget. Nu forekommer det mig, at vi — jeg kunde fristes til at sige det — ere naaede til det heldigste, vi under de givne Omstændigheder kunne naa til, idet vi faa det som vedvarende Lov, som i Virkeligheden den levende Menighed inden for Folkekirken trænger til og har savnet: den faar Frihed nu til at kunne indrette sig, som den efter sit aandelige Behov har Lyst til, og faar al den Udvikling, som kan baade hele dens kirkelige Liv. Det